Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi

Původ materiálu
Lenka Ridzoňová
Pořadí v lekci
15

Téma

Prosíme, aby se prosazovala ve světě Boží vůle, protože je dobrá.

Cíle

- Děti si uvědomí, že Boží vůle je pro člověka dobrá.
- Nejvýrazněji se Boží vůle stala o vánocích (a velikonocích).
- Děti přemýšlejí o tom, k jaké aktivitě nás tato prosba vede.

Pro učitele

Poznámky k prosbě

- Antická zbožnost usilovala, aby vůle božstva byla ve shodě s vůlí člověka, ale v Bibli je to jinak: ne má, ale tvá vůle se staň.
- Boží vůle není železná, nýbrž živá, s životností lásky.
- Tato prosba neznamená zbožnou kapitulaci, ale výzvu zavazující nás modlitebníky, aby Bůh uskutečňoval svou vyhlášenou vůli — své království.
- D. Bonhoeffer — Odpor a odevzdání: otázka, kde leží hranice mezi nezbytným odporem proti „osudu“ a stejně nezbytnou odevzdaností.
- Boží vůle není indiferentní, ale přejná. Ve SZ i NZ jde o Boží vůli spasit člověka.
- **Nebe a země** označují v Bibli (a také v Augsburském vyznání) celek Božího stvoření. Nejde o protiklady. Ale je zde i rozdíl: nebe představuje oblast toho, co je pro nás lidi neviditelné a čím nemůžeme disponovat, země je nám naopak k našemu odpovědnému disponování svěřena.

Poznámky k příběhu

- Boží vůle nastává často překvapivě, nejvýraznější je to v příběhu vánočním a velikonočním. Vybrali jsme téma vánoční, zvěstování pastýřům. Ve vánočních úlohách

se ještě k tématu vrátíme, zvl. k Mariinu chvalozpěvu.
- **Marie** přijala Boží vůli.
- **Pastýři a Betlém** jsou odkazy na krále Davida. Pastýři byli také Abraham a Mojžíš. V době Ježíšově jsou pastýři ale často opovrhovaní.
- **Staň se.** „I stalo se“ je častý biblický obrat. Naznačuje, že Boží záměry se dějí, nastávají jako překvapení, jde o proces. V prosbě „staň se vůle tvá“ říkáme, ať se tyto záměry, zaslíbení a činy dějí i na zemi, ať se „hotové“ nebeské (tj. Boží) poměry stávají poměry pozemskými. Ve vánočním zvěstování je hned třikrát (stalo se poručení; stalo se, že porodila; stalo se množství rytířstva nebeského).
- **Pastýři se setkávají s překvapením „z nebe“**, je to pro ně neznámé, mají strach, bázeň, ale andělé říkají: nebojte se… dnes se vám narodil Spasitel. Sláva na výsostech Bohu. Nebojte se, stalo se něco, co je pro vás dobré. (Podobně se stalo Marii něco, co je/bude dobré pro ni i ostatní; předtím se něco neočekávaného stalo Alžbětě — početí syna, Jana Křtitele, v pokročilém věku; dávno předtím neplodným izraelským pramatkám.) Děje se Boží vůle, kterou jsme si nevymysleli (scénář nevytvořený naší hlavou), scénář dobrý pro nás. V Bibli se dějí věci lidmi neplánované, nedoufané (těhotenství neplodných žen). Nejde o fatalistické přijetí Boží vůle člověka zničující (jako slova Buď vůle tvá na parte), ale o naději, že scénář nemusí být jen náš.
- **Andělé** — poslové z nebe od Boha, sláva Páně, zář — znamení, že Bůh chce něco sdělit.
- **Sláva na výsostech Bohu** — na nebi už oslavují realizovanou Boží vůli, na zemi jim to musí dojít — díky příběhu syna (L 19,38).
- **Na zemi poko**j — dar nám dole, dar od Boha směrem k nám dolů. Pokoj, šalom je nejen vnitřní nebo absence války; jde o celý sociální řád, bezpečí, harmonii, pokoj je spojen se spásou od Mesiáše. Boží vůle pro člověka je spasení, záchrana.
- K prosbě modlitby Páně: buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi — na nebi sláva, na zemi pokoj (nahoře zpívající andělé, dole narozené děťátko).
- Znamením je lidství, miminko narozené jako jsme se narodili my.

Úskalí prosby

Opatrnost v tom, co „Bůh chce“. Ve jménu toho se vedly křížové války. Zápas o Boží vůli se má odehrávat hlavně u modlitebníka samotného.

Úskalí příběhu

V textu není lidé „dobré vůle“, ale „lidem dobrá vůle“ — dobrá vůle, pokoj je přán lidem bez ohledu na to, zda oni jsou dobré vůle. Je jim to přáno, aniž by si to za/vysloužili. Je to Boží vůle, dobrá k člověku.

Odkazy

Biblické odkazy

- Zj 4,11 *(Jsi hoden, Pane a Bože náš, přijmout slávu, čest i moc, neboť ty jsi stvořil všechno a tvou vůlí všechno povstalo a jest.)*;
- Mt 26,36–46 — modlitba v Getsemane;
- L 1–2 — vánoční příběh;
- Mt 7,21 *(Ne každý, kdo mi říká „Pane, Pane“, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích.)*;
- L 15,1–10 + Mt 18,12–14 — podobenství o ztracené ovci.

Literatura

- Lochman, J. M.: Otče náš. Praha: Kalich, 1993.
- Linden, Nico ter: Král na oslu. Benešov: Eman, 2011. *(Vyprávění z novozákonních evangelií.)*
- Pokorný, Petr: Vznešený Teofile. Třebenice: Mlýn, 1995.
- Kolektiv autorů: Dvakrát měř, jednou věř. Praha: ČCE, 2012.
- Šormovi, E. + Z.: Otče náš.
- Bonhoeffer, Dietrich: Na cestě k svobodě (Listy z vězení). Praha: Vyšehrad, 1991.

Internet, pracovní listy

- http://goo.gl/lc3My1 — k překladu andělského chvalozpěvu;
- http://goo.gl/N1hnwy — Ježíšovo narození.

Pro děti

Pro předškolní děti

Sedíme s dětmi v kruhu kolem stolu (stůl se bude hodit pro případné vyrábění).

Co to znamená se na něco těšit? Na co se těšíte?

(Pokud děti moc nemluví, zeptat se adresně jednoho dítěte. Pokud mluví všechny najednou, vysvětlit pravidlo, že vždy mluví jen jeden.)

Teď možná už na Vánoce.

Na prázdniny, na tábor, domů, na kamarády, na rodiče. V těšení na to, co přijde, je taky kousek nejistoty, nějaký otazník. Třeba cesta do neznáma (poprvé na tábor). Nebo když má přijít Mikuláš.

Když se narodil Pán Ježíš, byla noc, moc lidí o tom nevědělo. Jako první se to dověděli pastýři. Oznámil jim to anděl. Měli strach. Ale on jim řekl, aby se nebáli.

Bojíte se někdy? Co vám pomůže, když máte strach? (Rozsvítit, držet se za ruku.)

I dospělí se bojí. Čeho myslíte, že se bojí dospělí lidé? (Nemoc, smrt, pokažené vztahy, odchod blízkého člověka, nedostatek, strach o děti.)

A co jim pomáhá od strachu?

Věřící lidé se mohou modlit. Věří, že je Pán Bůh slyší a pomáhá jim.

V modlitbě Páně je jedna prosba: buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi.

Co to znamená, když to říkám?

Věřím, že to se mnou Pán Bůh myslí dobře. A nejen se mnou, ale se všemi, s celým světem. A tak prosím, aby se dělo to, co on chce.

Aktivita

Prosba o Boží vůli neznamená si sednout a čekat, až Pán Bůh všechno zařídí. Co děláme v době adventu? Připravujeme nějak Vánoce? Jak?

Proč pro někoho chystáme dárek?

Zkuste s dětmi **vyrobit dárek** — krabičku, sáček. hezky pokreslit, popsat, uvnitř bude překvapení — něco hezkého, obrázek, věc, nápis „radost“. Dárek mohou děti dát třeba rodičům.

Proč? Od Pána Boha dostáváme dary. Jeden dar, velké překvapení, bylo narození Ježíše. Stalo se to proto, že Bůh chtěl, stala se jeho vůle.

Pomůcky — materiál na výrobu a zabalení dárku.

Pro mladší děti

Co je to **advent?** Příchod. V adventu očekáváme příchod, narození Pána Ježíše.

Jak to souvisí s dnešní prosbou modlitby Páně? **Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.** Nebo řečeno trochu jinak: Staň se tvá vůle.

Ježíš se narodil v Betlémě. Jeho rodiče, Marie a Ježíš, tam šli, protože se měli hlásit kvůli sčítání lidu.

Betlém byl malé městečko, odkud ale pocházel také král David. Z jeho pokolení je i očekávaný Ježíš. Narodí v chlévě, protože nikde v hospodě není místo.

Marie čeká zvláštní dítě. Dítě od Pána Boha. Dítě od Boha poslané na zem. Bůh přichází k lidem jako malé dítě.

Když prosíme „Staň se tvá vůle, Bože“, možná bychom si představovali, že Pán Bůh zasáhne nějak mocněji než dítě, které se musí narodit v chlívě. Nějaký mocný král, silná armáda, Boží bojovníci…

První, kdo se o narození Ježíše doví, jsou pastýři. To byli jedni z nejchudších, nejobyčejnějších lidí. Trávili noc venku, hlídali stáda. A zrovna k nim přišel anděl a oznámil jim zprávu o narození. Anděl znamená posel, je to posel od Boha, přichází lidem od Boha něco vyřídit. Pastýři jsou vylekaní, děje se něco neobvyklého, naplňuje je bázeň, úžas, úcta.

Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost. První, co anděl říká, je: neboj se. To už je vyřizování Boží vůle, Božího vzkazu. Nemáme se bát. Boží posel, Boží poselství, Boží vůle — to je něco pro člověka dobrého, nemusí se bát. Dnes se narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. Židé očekávali, že jim Pán Bůh pomůže. V době Ježíšova narození na tom nejsou politicky nejlépe. Nemají svou zemi ve vlastních rukou, vládnou jim Římané. Vzpomínka na dávného krále Davida je krásná, ale je to minulost. Nicméně věří, doufají, že jednou se to — s pomocí Boží — změní. Objeví se zachránce, spasitel. Bude pomazaný (to je význam toho slova Kristus) — pomazávali se králové, to bylo něco jako korunovace, je to zmocnění. Slovo Spasitel asi pastýřům, židům, není neznámé. Ale že by ho měli hledat v chlívě? A že by to mělo být malé, právě narozené dítě?

Andělů je najednou plné nebe a všichni zpívají, chválí Boha. Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení. Andělé zpívají Bohu na nebi, chválí ho. Ale zpívají i lidem na zemi, vyřizují jim pokoj. Bůh to s vámi, lidé, myslí dobře. To je ta Boží vůle, o kterou prosíme taky v modlitbě Páně.

Boží vůle, to, co Pán Bůh nám lidem přeje a chystá, je pro nás dobré. I když to možná vypadá jinak, než bychom čekali. Přicházející Spasitel je v chlévě, první, kdo se to doví, nejsou králové ani kněží, ale ti nejobyčejnější, pastýři.

Je advent, doba očekávání. Když se modlíme buď vůle tvá, je to adventní očekávání na Pána Boha. Měli bychom být otevření — třeba to jeho působení bude vypadat jinak, než bychom si představovali. A k čekání patří důvěra, že Pán Bůh to s námi lidmi myslí dobře.

Co udělali pastýři pak? Šli se do Betléma podívat a mluvili o tom, co se o dítěti dověděli. Něco je pohnulo k cestě, k aktivitě. Když se modlíme „Staň se tvá vůle“, měli bychom čekat, že to bude něco chtít i od nás, nejen sedět a čekat, až Pán Bůh všechno zařídí.

Pro starší děti

Témata k rozhovoru

Buď vůle tvá v modlitbě není výrazem pasivity

Dietrich Bonhoeffer, německý evangelický farář; za druhé světové války aktivní protinacista, mj. se podílel na přípravě atentátu na Hitlera, byl vězněn a popraven. Jeho dopisy byly posmrtně vydány pod názvem Odpor a odevzdání (česky vyšlo jako „Na cestě k svobodě — listy z vězení“).

Otázka: kde leží hranice mezi nezbytným odporem proti „osudu“ a stejně nezbytnou odevzdaností?

Bonhoeffer je křesťan, který se aktivně staví proti zlu a násilí. Jen se modlit „Buď vůle tvá“ nestačí. Modlitba u něj souvisí s aktivním odbojem. Pasivitou bychom umožnili šíření vůle násilníka.

O Bonhoefferovi více v příručce pro konfirmandy *Dvakrát měř, jednou věř*.

Rozhovor s Martinem Lutherem (viz komiks v příručce Dvakrát měř, jednou věř):

Bratře Martine, mně se nějak nic nedaří, jak bych si přál.

A modlíte se také Otčenáš?

Jistě!

Tak to jste si sám vinen. Kdybyste se modlil „buď vůle má“, třeba by šlo vše po vašem. Ale když se modlíte „buď vůle tvá“, nemůžete se divit.

Zamyslete se nad slovy písně Prosba — Buď vůle tvá (Svítá 21). V písni prosím za chudé, hladové, lhostejné, smutné, unavené, za místa, kde se bojuje, vládne bezpráví, a přivolávám Boží vůli, aby při nich působila.

Přesah

Možnost vyprávět příběh (pro malé děti, pak o tématu autority, „dobrého zasahování zvenčí“ mluvit):

Maruška bude mít narozeniny. Chystá oslavu, pozve kamarádky. Maminka jí pomáhá oslavu připravit. Děvčata přicházejí, Maruška je vítá, seznamují se. Oslava začíná. Děti jsou na zahradě, maminka je pozoruje z okna kuchyně. Ale najednou se mamince zdá, že oslava není moc pohodová. Holky se o něco hádají. Marušce se to nelíbí, takhle si oslavu nepředstavovala. Jde domů za maminkou.

Mami, pojď se na to podívat. Bětka vzala Kátě její panenku a směje se jí, že je ošklivá.

Maminka jde za dětmi ven. Tak co, slečny, proč se hádáte? Sklopí hlavu a nevědí, co říct.

Nehádejte se, zkuste si hrát společně. Tady u nás na zahradě. Pojďte, zkusíme se domluvit, vyřešit to…

(Maruška prosí, aby maminka pomohla řešit problém, aby zasáhla svojí autoritou.)

Podněty k přímluvám:

- abychom viděli, kudy k nám přichází Boží vůle; za ty, kdo nic nečekají (rezignovali, všecko jim je jedno);
- aby lidi poznali, že je Pán Bůh má rád;
- o pokoj mezi lidmi.

Liturgie

Rituál

Učitel: Přicházíme k Tobě, Otče (Bože).

Děti: Neboť Tvé jest království i moc i sláva na věky. Amen.

Biblický text k zapamatování

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení. (Lk 2, 14)

Modlitba

Pane Bože, děkujeme, že je advent, že se můžeme těšit a chystat na Vánoce. Ty jsi udělal lidem radost tím, že se narodil Pán Ježíš. Přišel jsi tak k lidem blíž. Děkujeme ti za to. Taky bychom chtěli dělat radost — tobě i lidem kolem nás. Amen.

Okénko do bohoslužeb

Připravíme zabalený dárek. (Třeba prázdnou krabici, ale hezky zabalenou.)

Co je to? (Čekáme odpověď, že dárek.)

Chtěli byste ho? Kdo by ho chtěl?

(Třeba se přihlásí všechny děti, možná se nepřihlásí nikdo, možná budou lidé váhat.)

Pokud váháte — proč byste dárek neměli chtít? (Protože nevíte, co v něm je?)

Můžete hádat, co v něm je.

Ve zpěvníku Svítá je píseň *Každé ráno dostávám darem nový den* (487 — část rytmické mše Jana Václava Renče). Nový den je třeba takový dárek. Ráno se probouzíme, nevíme, co nový den přinese… V tom novém dni se můžeme modlit Otče náš… buď vůle tvá. Tato prosba bude dnes v nedělce. Tato prosba je jako přijetí zabaleného dárku od Pána Boha. Nevíme, co v něm bude, ale věříme, že Pán Bůh by nám nedal něco pro nás špatného.

Odkaz na pracovní list
5/1 Buď vůle tvá - Jonáš
5/2 Buď vůle tvá - Modlitba v Getsemane
Odkaz na píseň
Buď vůle tvá, buď vůle tvoje všude tam
Za ty, kdo hladem trpí a bídou, prosíme
Noc se ránu podobá (SV219)
Cílová skupina
Starší školní
Školní
Předškolní
Mladší školní
Katechetické cykly
Desatero – Modlitba Páně – Krédo
Téma
Modlitba Páně
Biblický odkaz (kat)
Matouš 6,10

Lukáš 2,8–14